Luonnonmarja-alan vastuullisuustyö

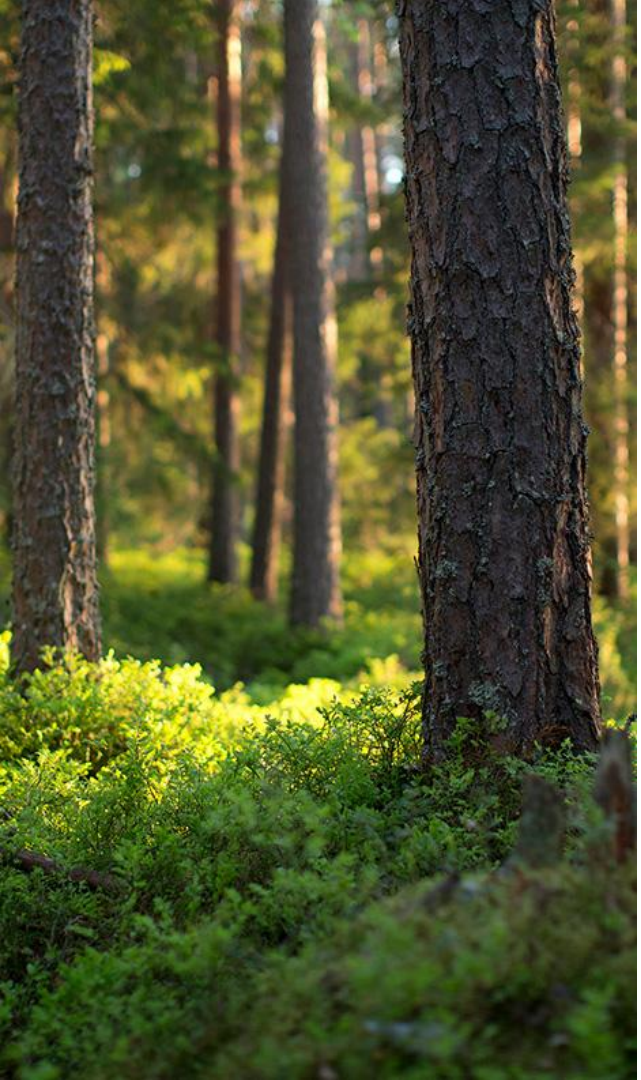
Luonnontuotepäivät Rovaniemellä 28.10.2026

Riitta Ryyti (FT, ETM)
Laatu- ja vastuullisuuspäällikkö, Kiantama Oy

SISÄLTÖÄ

- Kiantaman lyhyt esittely
- Viime vuosien uusia vastuullisuuskäytäntöjä
- Kauden 2026 toteutumaa
- Reilun kaupan metsämarjat

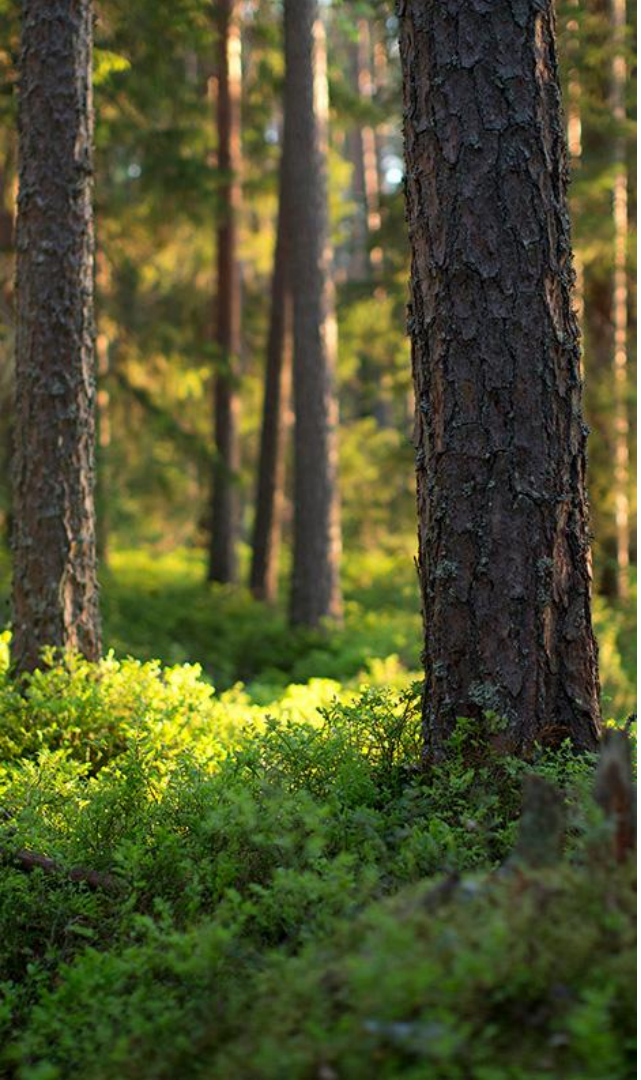

KIANTAMA OY

- Perheyhtiö, perustettu 1973. Nyt myös ulkopuolista omistusta.
- Korkealaatuisia marjatuotteita ja raaka-aineita mm. elintarvike-, juoma-, luontais-/terveystuote- ja kosmetiikkateollisuuden käyttöön
- Lähtökohtana suomalaiset metsästä poimitut marjat
- Kaikki valmistus ja varastointi tapahtuu omassa tehtaassa Suomussalmella.

KIANTAMA

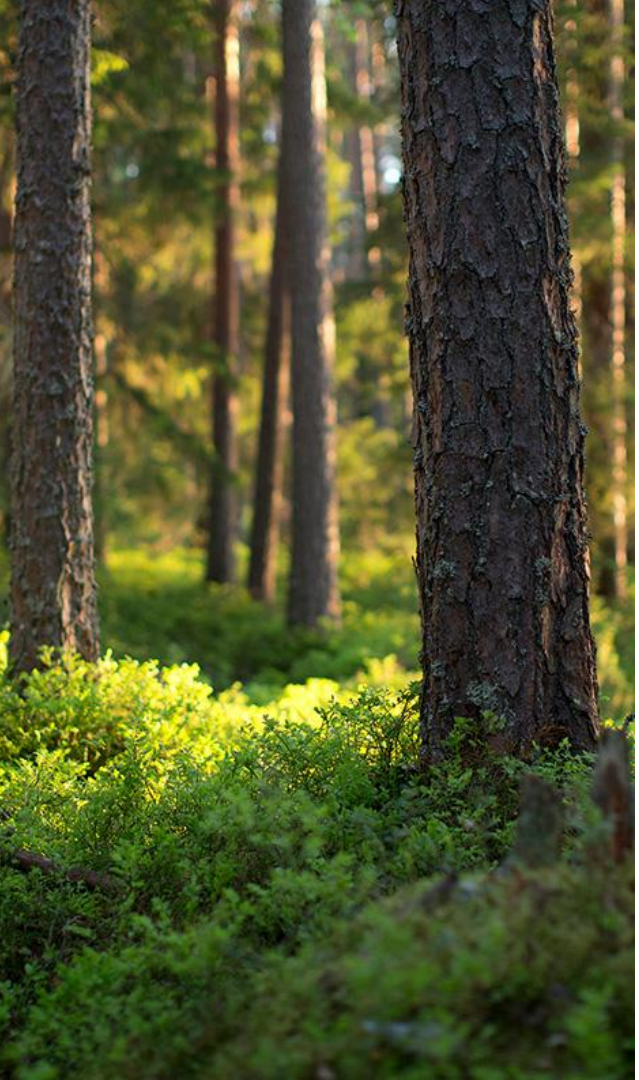
TUNNUSLUKUJA

2026

KIANTAMA

45%	21	38	3,5	80%*
vientiin	M€	hlöä	Mkg/y	raaka-aineista Suomesta

***20%**
Ruotsi
Baltian maat
Ukraina
Pohjois-Amerikka

SERTIFIKAATIT

KIANTAMA

- BRC Food V9
- LUOMU (EU), ollut vuosia myös JAS
- Kosher ja Halal
- SMETA 4 pillars

TUOTERYHMÄT

- Pakastemarjat
- Mehutiivisteet ja NFC-mehut
- Siirapit
- Pyreet ja soseet
- Jauheet
- Rouheet, kuivatut marjat
- Siemenet ja kuidut
- Marjavedet

Valmistamme tuotteita myös asiakkaan omista raaka-aineista sopimusvalmistuksena ja pakkaamme tuotteita kaupan merkeille.

KIANTAMA

REILU KAUPPA YLEISESTI

Reilu Kauppa on toistaiseksi ollut keskittynyt **kehitysmaissa** tapahtuvaan alkutuotantoon, missä ei ole kattavaa työntekijän suojaa. **Suomessa tai länsimaissa ei ole ollut Reilun kaupan raaka-ainetuotantoa.** Reilun kaupan tuotteista maksetaan Reilun kaupan takuuhintaa ja kauppahinnan päälle tulevaa Reilun kaupan lisää. Riittävän ostohinnan katsotaan korjaavan monia ongelmia viljelijöiden ja työntekijöiden toimeentulossa, koulutuksessa ja ihmisarvoisessa elämässä. Tärkeitä raaka-aineita: banaani, kahvi, kaakao, tee, viini, puuvilla, kukat.

Reilun kaupan kansainvälinen kattojärjestö Fairtrade International määrittelee Esim. tuotekohtaiset kriteerit ja takuuhinnat. Sen hallituksessa on omat edustajansa sekä tuottajilla, kaupallisilla toimijoilla että kansallisilla Reilun kaupan järjestöillä. Kansalliset järjestöt mm. markkinoivat Reilua kauppaa ja tekevät kampanjoita ja vaikuttamistyötä 25 maassa. Suomen kansallinen järjestö on Reilu kauppa ry. Tuottajia edustavat **Aasian, Afrikan, Latinalaisen Amerikan ja Karibian** tuottajaverkostot.

REILUN KAUPAN METSÄMARJA: TAUSTA

Keskustelut RK Suomen kanssa alkoivat jo alkuvuonna 2023.
Marjanpoimijoihin liittyvät ihmisoikeusrikkomukset nousivat viime vuosina julkiseen keskusteluun (ulkomailta tulleet työsuhteiset poimijat, organisoitu poiminta). Kuluttajat, yritykset ja muut yhteiskunnalliset toimijat ovat toivoneet marja-alalta toimia, joilla vaikutetaan Suomeen tulevien ulkomaalaisten poimijoiden työoloihin ja ansioihin sekä rekrytointikäytäntöihin – sekä lisätään marja-alan läpinäkyvyyttä.

- Kuluttajat tuntevat erittäin hyvin Reilun kaupan logon, mikä olisi tässä etu
- Miten kuluttaja voisi olla varma, että kaupassa myytävä marja on ”vastuullisesti poimittua” tai ”reilua”?
- Mitä kaikkea tarkoittaa vastuullisuus, ja miten sen voi osoittaa uskottavasti?
- Voisivatko suomalaiset metsämarjat olla Reilun kaupan tuotteita?

REILUN KAUPAN METSÄMARJA

Suomen Reilu kauppa käynnisti vuonna **2024 pilottihankkeen** kotimaisella luonnonmarja-alalla. Pilotin tavoitteena oli puuttua marjanpoimintaan liittyviin ihmisoikeushaasteisiin Suomessa. Mukana pilotissa oli **alan koko toimitusketju** (marjan ostajayrityksiä, jalostajia, kaupan edustajia).
Marjat: mustikka, puolukka, lakka, karpalo *(Marja voi olla myös **luomua**)*.

Hankkeen myötä luotiin ja julkaistiin **Reilun kaupan kriteerit luonnonmarjoille 2024**. Sitä ei otettu kuitenkaan silloin vielä käyttöön. Kriteeristö päivitettiin keväällä 2026. **Päätavoite poimijan aseman nosto. Keskeisenä alalle uutena asiana standardissa on EPP- periaate, jonka mukaan työnantaja korvaa kaikki matka- ja rekrytointikulut**.

REILU KAUPPA: KAIKKIA KOSKEVAT VAATIMUKSET

Koko ketjun pitää kuulua sertifiointiin:
Marjayritys, prosessoija sekä brändin omistaja.

Tuotteiden tunnistaminen ja kirjaaminen (tase, jäljitettävyys)

Huolellisuusvelvoite

- Kansallisen lainsäädännön noudattaminen
- Sitoutuminen ihmisoikeuksiin ja ympäristökestävyyteen
- Ihmisoikeusperustainen valitusmekanismi, siitä tiedottaminen
- Epäkohtien analysointi ja korjaustoimet
- Yhdenvertaisuus
- Kaikenlaisen kaltoinkohtelun kielto

REILU KAUPPA: MARJAYRITYKSEN ROOLI

Standardissa on **määrällisesti selvästi eniten vaatimuksia** marjayritykselle.

Marjayritys on työnantaja, joka

- Rekrytoi ja kouluttaa, tekee työsopimukset
- Kattaa kaikki rekrytointi- ja matkakulut lähtömaan kodin ja poimijaleirin välillä. Ei myönnä tai takaa lainoja poimijalle.
- Järjestää kuljetuksen Suomeen ja tukikohtiin
- Tarjoaa autot, peräkärryt, poimintavälineet ja suojavarusteet
- Järjestää perehdytyksen, majoituksen ja ruokahuollon
- Ostaa marjat poimijoilta
- Huolehtii myymänsä marjan jäljitettävyydestä takaisin poimijaleireihin.

Poimijat valitsevat keskuudestaan edustajat.

REILU KAUPPA: MARJAN PROSESSOIJAN ROOLI

Prosessoija = marjojen jalostaja, esim. Kiantama Oy

- Ostaa marjat marjayritykseltä, jalostaa ja myy ne eteenpäin **brändin omistajalle**
- Huolehtii ostoerien ja tuotteiden erillään pidosta (jäljitettävyys)

Brändin omistaja valmistaa ja pakkaa lopputuotteen sekä maksaa myydyistä tuotteista Reilun kaupan lisenssimaksun.

Prosessoija ja brändin omistaja kattavat oikeudenmukaisen rekrytoinnin kulut omien marjaostojensa osalta marjayritykselle.

REILU KAUPPA: HAASTEET/MIETITTÄVÄÄ

- Asioita ei ollut mietitty valmiiksi käytäntöön asti, ja satokaudelle 2026 vaatimukset tulivat auttamatta liian myöhään.
- Koko ketjussa tarvitaan **SITOUMUS ja kulujen jakaminen paljon ennen satokautta** –> muuten prosessi ei toimi. Kuluja ei voi maksaa jälkikäteen.
- Standardin lukuisat vaatimukset teettävät lisätyötä erityisesti marjayrityksille, mm. auditointi, raportointi, ohjeistusten laadinta.
- Maksullinen sertifiointi: **EPP:n lisäksi** sertifioinnista syntyy lisäkuluja ja brändin omistajalle myös **lisenssimaksut** Suomen Reilu Kauppa ry:lle.
- EPP:n voisi toteuttaa myös ilman sertifiointia. Asiasta käydään juuri nyt keskustelua luonnonmarja-alan eri sidosryhmien kesken (vrt. Ruotsin toimintamalli). Keskittyykö Reilun Kaupan toimintamalli vain matkakustannuksiin?
- Mikä on metsämarjojen kaupallisen poiminnan tulevaisuus?

Kiitos!
Ollaanko yhteyksissä?

Riitta Ryyti

riitta.ryyti@kiantama.fi
+358408253104

